

Сумський державний університет
40007, м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, (0542) 334108

ПОГОДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
д-р. фіз.-мат. наук, професор

_____ А.М. Черноус

ПРОМІЖНИЙ ЗВІТ
за результатами виконання етапу наукової (науково-технічної) роботи
(звіт про проміжні результати проєкту)
«Цифровізація та прозорість публічних, корпоративних та особистих фінансів:
вплив на інноваційний розвиток та національну безпеку»

Науковий керівник проєкту

_____

Людмила ЗАХАРКІНА

2023, номер етапу – 2

Підготовку звіту завершено 22 грудня 2023р.

1. Номер державної реєстрації проєкту: 0122U000774
2. Номер договору, за яким надається фінансування (за наявності):
53.18.01-22/24.ЗФ-01
3. Найменування організації-виконавця проєкту/грантоотримувача: Сумський державний університет
4. Прізвище та ім'я наукового керівника (головного дослідника, principal investigator (PI)) проєкту: Захаркіна Людмила
5. Місце основної роботи наукового керівника: Сумський державний університет
6. Терміни та тривалість виконання проєкту:
Тривалість проєкту 36 місяців
Початок 01. 01. 2022
Закінчення 31.12.2024
Тривалість звітного етапу 12 місяців
Початок 01.01.2023
Закінчення 31.12.2023
7. Обсяги фінансування проєкту:
Загальний обсяг фінансування:
за запитом (заявкою) 1477,400 тис.грн
фактичний 1316,3 тис.грн
Обсяг фінансування звітного етапу:
за запитом (заявкою) 496,800 тис.грн
фактичний 298,080 тис.грн
8. Перелік виконавців з оплатою праці (ПШБ, посада за основним місцем роботи, посада за проєктом (або договір ЦПХ), окремо зазначаються молоді вчені, студенти, аспіранти (за наявності)) (Додаток 1).
9. Стислий зміст проєкту в цілому (актуальність, мета, основні завдання, ідеї, гіпотези тощо) (до 20 рядків)
Цифровізація суспільно-економічних відносин створює нові загрози національній безпеці, пов'язані з витоком та викривленням інформації, зростанням кіберзлочинності, безробіттям. Тому одним з ефективних запобіжників новим безпековим загрозам є транспарентність фінансово-економічних відносин на всіх рівнях: держави, бізнесу та домогосподарств. Превентивні та регулюючі заходи, спрямовані на її підвищення, мають застосовуватися виважено, щоб, з одного боку зменшити безпекові загрози, а з іншого – не пригальмувати інноваційний розвиток та появу діджитал-технологій. На вирішення саме цієї проблеми буде спрямована нова цифрова мультирівнева модель транспарентності фінансово-економічних відносин, що розроблятиметься в проєкті. Мета проєкту полягає у створенні методологічного підґрунтя та методичних засад формування принципово нової цифрової мультирівневої моделі транспарентності фінансово-економічних відносин на рівні держави, бізнесу та домогосподарств, за якої мінімізуються загрози національній безпеці та максимізуються можливості інноваційного розвитку, обумовлені цифровізацією економіки та суспільства.

10. Основні результати виконання попереднього (за наявності) етапу (до 20 рядків):

1. Здійснено емпіричну оцінку позитивних та негативних ефектів процесів дифузії нових цифрових технологій у фінансовому секторі та реалізації інструментів транспарентності в контексті стимулювання інноваційного розвитку та забезпечення національної безпеки. На основі аналізу європейської та української статистики щодо інформаційної відкритості бізнесу визначено основні переваги підприємництва від такої прозорості та перешкоди, які при цьому виникають.

2. На основі декомпозиції світового досвіду використання інструментів державного управління в контексті впровадження інноваційних механізмів транспарентності та протидії тіньовим фінансовим операціям сформовано методологічні основи дослідження впливу цифрових трансформацій та транспарентності фінансово-економічних відносин (на рівнях держави та бізнесу) на інноваційний розвиток й національну безпеку країни.

3. На основі аналізу даних було виявлено закономірності взаємного впливу рівня цифровізації та транспарентності фінансово-економічних відносин на різних рівнях економічного устрою та рівня національної безпеки й інноваційного розвитку.

11. Номер та назва звітнього етапу (за наявності):

Етап 2. Розроблення концепції формування інституту транспарентності фінансів як засобу запобігання безпековим загрозам та каталізатора інноваційного розвитку

12. Опис процесу реалізації (хід виконання, які дослідження проводились, які методики використовувались тощо) проекту за звітним етапом (до 50 рядків)

Застосовані в роботі бібліографічні дослідження, як описові, так і аналітичні дозволили визначити структуру застосування інформаційних технологій для забезпечення транспарентного управління державними та корпоративними фінансами, проаналізувати нормативно-правові передумови реалізації принципів транспарентності фінансів, які сприяли появі інформаційних порталів та сервісів, що дозволяють здійснювати моніторинг стану формування та використання фінансових ресурсів на загальнодержавному та місцевому рівнях. Застосування методів структурно-динамічного аналізу та синтезу дозволило ідентифікувати склад та змістовне наповнення системи показників, що формують інтегральні оцінки рівнів транспарентності регіонів України та бізнес-структур різного масштабу діяльності. При цьому збір даних здійснювався з офіційних веб-сайтів обраних економічних суб'єктів та за допомогою запитів на публічну інформацію. Визначено, що найбільший вплив на забезпечення публічності та прозорості корпоративних фінансів, їх транспарентність мають хмарні технології та сервіси, технології Інтернету речей (IoT), застосування штучного інтелекту (AI) і машинного навчання (ML), технології аналітики та обробки даних, технології блокчейн, системи планування ресурсів підприємства (ERP), технології кібербезпеки. У процесі дослідження системи транспарентності регіональних фінансів були застосовані методи кластерного аналізу (для поділу розумних міст на кластери за показниками електронного урядування); побудова інтегрального показника з використанням лінійної математичної моделі та формули Фішберна; VAR/VEC моделювання (вивчення ключових факторів, що впливають на розвиток електронного урядування в розумних містах). Застосовано методологічні підходи до оцінювання рівня транспарентності бюджетного процесу, що використовує у своїй діяльності провідна світова організація International Budget Partnership, метою

якої є сприяння більш відповідальному, ефективному та справедливому управлінню державними коштами. На рівні корпоративних фінансів було визначено зміст інформації, яку мають розкривати підприємства: спілкування з акціонерами; фінансова звітність; нефінансова звітність; незалежний зовнішній аудит; дивіденди та дивідендна політика; сайт компанії. Це охоплює не тільки фінансові звіти, але також управлінські процедури, дотримання етичних норм, взаємодію з зацікавленими сторонами та ключові рішення, прийняті на різних етапах розвитку підприємства. Метод бібліометричного аналізу було застосовано для аналізу тенденцій дослідження щодо виникнення мультиплексивних ефектів під час міжрівневої дифузії транспарентності фінансів, на прикладі прозорості страхового ринку, включаючи вплив цифрових технологій, регуляторних ініціатив та внутрішньої політики страхових компаній. Вплив війни на ринкову вартість підприємств повинен проявлятися через зміни мультиплексивних ефектів експлуатаційних і фінансових зобов'язань, які виявляють диференційований ефект у т.ч. за рахунок забезпечення публічності та прозорості. Аргумент Кейна-Ессія слід враховувати в оцінках шляхом розрахунку нормалізованих розмірів ефекту міжрівневої дифузії транспарентності фінансів. Розглядаючи мультиплексивні ефекти цифровізації фінансових відносин, окреслено перспективи розвитку цифрових банків та здійснено прогноз щодо росту необанків на вітчизняному полі та світовому ринку надання фінансових послуг. Встановлено, що відсутність належного рівня інформаційної транспарентності є одним з визначальних факторів впливу на процес інвестування та можливості отримання стабільної дохідності у довгостроковій перспективі. Мультирівневий синергетичний вплив транспарентності фінансів виявляється у сфері державного фінансового контролю, що робить важливим застосування превентивного підходу до моніторингу закупівель для виявлення та усунення порушень на ранніх стадіях.

13. Результати виконання звітнього етапу відповідно до технічного завдання/календарного плану:

13.1 Заплановані завдання звітнього етапу проєкту (*перерахуйте завдання звітнього етапу, окреслені у запиті (технічному завданні/календарному плані) проєкту*) (до 20 рядків):

Сформувати методологічні основи забезпечення транспарентності публічних, корпоративних та особистих фінансів в умовах цифровізації (встановлення цілей, ключових вузлів; вибір інструментів забезпечення транспарентності на всіх рівнях; підбір індикаторів для вимірювання рівня транспарентності на всіх рівнях) з огляду на стимулювання інноваційного розвитку та зменшення загроз національній безпеці. Оцінити короткострокові та довгострокові ефекти впливу запровадження інструментів забезпечення транспарентності на окремих рівнях фінансів на зміну рівня національної безпеки та інноваційного розвитку. Виявити можливості виникнення міжрівневої дифузії транспарентності фінансів в умовах цифровізації з виокремленням мультиплексивних ефектів. Сформувати та науково обґрунтувати концептуальні засади забезпечення транспарентності фінансів на всіх рівнях з максимізацією мультиплексивного ефекту її синергетичного впливу на національну безпеку та інноваційний розвиток.

13.2 Отримані результати звітнього етапу проекту (*опишіть отримані результати виконавцями протягом звітнього періоду, посилаючись на заплановані та досягнуті цілі, задачі та індикатори виконання, згадані в технічному завданні/календарному плані дослідження. Включіть посилання на публікації у наукових виданнях, інші показники з п. 18, що є підтвердженням досягнення результатів виконання етапу, якщо такі показники передбачені*) (до 70 рядків):

1. Розроблено методологічні основи забезпечення транспарентності публічних, корпоративних та особистих фінансів в умовах цифровізації (ідентифіковано цілі; формалізовано набір інструментів забезпечення транспарентності на всіх рівнях; обрано індикатори для вимірювання рівня транспарентності на всіх рівнях) з огляду на стимулювання інноваційного розвитку та зменшення загроз національній безпеці. Були визначені та апробовані специфічні інструменти для підвищення рівня прозорості на всіх рівнях фінансового обліку, включаючи передові цифрові технології та аналітичні платформи. У дослідженні розроблено набір індикаторів для об'єктивного вимірювання рівня транспарентності фінансових операцій, що дозволяє оцінювати ефективність запроваджених засобів цифровізації. Результати показали, що підвищення транспарентності фінансів сприяє стимулюванню інноваційного розвитку та позитивно впливає на національну економічну безпеку. Також було доведено, що ефективна цифровізація фінансових процесів істотно знижує ризики, пов'язані з корупцією та фінансовими злочинами, що сприяє зміцненню національної безпеки. (п. 18, № 6, 8, 10, 11, 14, 16, 22).

2. Оцінено короткострокові та довгострокові ефекти впливу запровадження інструментів забезпечення транспарентності на окремих рівнях фінансів на зміну рівня національної безпеки та інноваційного розвитку. Досліджено місце факторів цифровізації та транспарентності публічних фінансів серед ключових чинників електронного урядування розумного міста. Основним чинником прямого впливу на Індекс врядування Smart City для розумних міст першого кластеру з найвищими показниками електронного врядування визначено фактор інформаційних технологій та транспарентності даних. Проведено SWOT-аналіз транспарентності діяльності підприємницьких структур, який дав можливість оцінити сильні та слабкі сторони транспарентності для бізнесу, а також визначити можливості та загрози, що супроводжують цей процес. Проаналізовано особливості забезпечення принципів транспарентності для бізнесу різного масштабу діяльності. Емпірично встановлено, що відсутність належного рівня інформаційної транспарентності суб'єктів господарювання на сьогодні є визначальним фактором впливу на процес інвестування та можливості отримання стабільної дохідності у довгостроковій перспективі. (п. 18, № 1, 9, 13, 15, 17, 18, 19, 21, 22).

3. Ідентифіковано та систематизовано можливості виникнення міжрівневої дифузії транспарентності фінансів в умовах цифровізації з виокремленням мультиплексивних ефектів. Було встановлено, що мультиплексивні ефекти транспарентності фінансів значно підвищують здатність підприємств до стратегічного планування та ризик-менеджменту, що обумовлено поліпшенням якості доступних фінансових даних. Проаналізовано міжрівневу дифузію транспарентності корпоративних та публічних фінансів на прикладі промислового та банківського секторів. Встановлено практичні кроки щодо впровадження засобів цифрової трансформації засобів обліку та аудиту господарської діяльності суб'єктів господарювання (технологічних рішень Бухгалтерії 4.0) в облікову політику досліджуваних суб'єктів з метою збільшення рівня

транспарентності корпоративних фінансів та відповідно формування транспарентної публічної звітності (як на рівні суб'єкту господарювання, так і узагальнено на рівні держави), яка дозволяє різним зацікавленим сторонам, включаючи акціонерів, інвесторів, державні органи, міжнародні організації, громадські організації та громадян, отримувати доступ до інформації про фінансові операції як на рівні суб'єктів господарювання, так і на рівні окремого виду діяльності та держави в цілому. Дослідження також засвідчило, що цифровізація фінансів вносить значний вклад у підвищення загальної ефективності фінансового управління, завдяки поліпшенню координації та взаємодії між різними рівнями фінансових структур. (п. 18, № 2, 3, 5, 7, 12, 14, 20, 22, 23).

4. Сформовано концептуальні засади забезпечення транспарентності фінансів на всіх рівнях з максимізацією мультиплексивних ефектів її мультирівневого, синергетичного впливу на національну безпеку та інноваційний розвиток. Результати показали, що синергетичний вплив транспарентності фінансів сприяє інноваційному розвитку, оскільки чіткість фінансової інформації стимулює інвестиційну активність та сприяє впровадженню нових технологій. Було виявлено, що мультирівнева транспарентність фінансів значно підвищує ефективність рішень у сфері національної безпеки, оскільки забезпечує глибший аналіз фінансових потоків та їх впливу. В рамках дослідження було низку характеристик, які дозволяють оцінювати рівень транспарентності фінансів на різних рівнях. Також було встановлено, що зміцнення транспарентності фінансів має значний позитивний вплив на загальну економічну стабільність країни, знижуючи ризики фінансових криз та підвищуючи довіру до фінансових інституцій. (п. 18, № 4, 12, 14, 17, 22).

13.3 Відхилення від календарного плану дослідження (за наявності) *(вказіть та детально обґрунтуйте можливі відхилення від технічного завдання/календарного плану дослідження та їх потенційний вплив на подальше виконання проєкту (до 30 рядків):* відхилень немає.

14. Наукова цінність і актуальність отриманих результатів (науково-технічної продукції), їх порівняння з українськими та/або кращими закордонними аналогами (до 30 рядків):

1. Удосконалено комплексний підхід до забезпечення транспарентності фінансів на різних рівнях за допомогою інноваційних цифрових технологій та аналітичних платформ, що включає ідентифікацію специфічних інструментів та індикаторів для оцінки та підвищення прозорості фінансових процесів. На відміну від переважної більшості сучасних теоретичних досліджень, це дозволяє виокремити вплив ефективної цифровізації фінансових операцій на зниження корупційних ризиків, що сприяє зміцненню національної економічної та інноваційної безпеки.

2. Набула подальшого розвитку технологія оцінювання впливу короткострокових та довгострокових ефектів впровадження інструментів цифровізації та транспарентності на рівні публічних та корпоративних фінансів. На відміну від переважної більшості сучасних теоретичних досліджень, було проведено комплексний аналіз транспарентності діяльності підприємницьких структур, що відкриває нові перспективи для оцінки впливу прозорості на бізнес-середовище та інвестиційну привабливість, визначаючи ключові фактори, які впливають на стабільну дохідність і інвестиційні можливості в довгостроковій перспективі.

3. Вперше ідентифіковано та систематизовано мультиплексивні ефекти транспарентності фінансів в умовах цифровізації, що підвищує здатність підприємств до ефективного стратегічного планування та ризик-менеджменту. На відміну від переважної більшості сучасних теоретичних досліджень, особлива увага приділена аналізу міжрівневої дифузії транспарентності в корпоративних та публічних фінансах, особливо в промисловому та банківському секторах та інтеграції цифрових технологій в облікову політику суб'єктів господарювання, що сприяє підвищенню рівня транспарентності та доступності фінансової інформації для різних зацікавлених сторін.

4. Удосконалено концептуальні засади забезпечення транспарентності фінансів на різних рівнях, з акцентом на максимізацію мультиплексивних ефектів її впливу на національну безпеку та інноваційний розвиток. На відміну від переважної більшості сучасних теоретичних досліджень, зроблено акцент на синергетичному впливі транспарентності фінансів на інноваційний розвиток, зокрема через стимулювання інвестиційної активності та впровадження нових технологій, виходячи з більшої чіткості та надійності фінансової інформації.

15. Практична цінність результатів для потреб оборони, безпеки, економіки та/або суспільства України (у разі наявності) (до 30 рядків):

Одержані у роботі результати дозволяють значно підвищити рівень прозорості фінансових операцій на всіх рівнях, що дозволяє державним відомствам, установам та суб'єктам господарювання ефективніше керувати ризиками та забезпечувати більшу фінансову стабільність. Використання цифровізації для підвищення транспарентності фінансів сприяє розвитку більш гнучких і адаптивних стратегій управління фінансами, що є критично важливим для стимулювання інноваційного розвитку та підвищення національної безпеки. За тематикою проєкту виконується 3 гранти Еразмус+. Результати НДР частково використані при виконання господарчого договору на замовлення промислового підприємства ТОВ «Технохім». Одержані результати частково впроваджені у навчальний процес, зокрема, при викладанні навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент»; виконанні кваліфікаційних робіт бакалавра та магістра за спеціальностями «Фінанси, банківська справа та страхування» та «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»; у діяльність промислового підприємства ТОВ «Технохім».

16. Основні кількісні показники/індикатори* виконання звітнього етапу **за темою** проєкту (у звіті залишити лише ті показники з таблиці, які планувались у запиті (заявці/договорі на отримання фінансування (надання грантової підтримки)), із зазначенням відповідного фактичного кількісного виконання цих показників/індикаторів. Якщо у запиті (заявці тощо) кількісні показники не планувались, то у звіті можуть зазначатись лише показники у разі їх наявності виконання):

№ з/п	Показники/індикатори	Заплановано (відповідно до запиту на фінансування /ТЗ/КП тощо), кількість	Виконано (за результатом етапу), кількість
1.	Публікація результатів:		
1.1.	Статті у журналах, що індексуються наукометричними базами даних:		
	- Scopus та/або Web of Science Core Collection, всього, од.	3	3
	з них із квантилем Q1 і Q2 на момент опублікування, од.	1	1
	з них із квантилем Q3 і Q4 на момент опублікування, од.	2	2
1.3.	Статті у наукових журналах (без квантилю), збірниках наукових праць, матеріалах конференцій тощо, що індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection (крім тих, що увійшли до п.1.1), од.	4	4
1.4.	Статті у фахових виданнях України категорії «Б», од.	2	10
1.6.	Публікації у матеріалах конференцій, тезах доповідей та виданнях, що не включені до переліку наукових фахових видань України та не індексуються наукометричними базами даних Scopus або Web of Science Core Collection, од.	0	4
1.7.	Монографії та розділи монографій, опубліковані (або підготовлені і подані до друку) у закордонних видавництвах іноземними мовами, од.	1	1
1.8.	Монографії та розділи монографій, опубліковані (або підготовлені і подані до друку) в українських видавництвах, од.	1	1
2.	Презентація та дисемінація результатів:		
2.1.	Міжнародні науково-комунікативні заходи, конференції, од.	0	3
3.	Підготовка наукових кадрів:		
3.1.	Захищено дисертацій доктора наук авторами проекту або під консультуванням авторів у рамках тематики проекту, од.	1	0
4.	Охоронні документи на об'єкти права інтелектуальної власності (ОПІВ)		
4.5.	Інші ОПІВ, які не описані у пп. 4.1-4.4, од.	2	4
5.	Впровадження та використання наукових або науково-технічних (прикладних) результатів:		
5.1.	Підписання (укладання) договорів (угод) організацією-виконавцем проекту (грантоотримувачем) на впровадження (використання) результатів проекту (окрім індивідуальних), серед них:		
5.1.1	Господарських договорів/контрактів, од./тис.грн	1	1/5,400
5.1.4	Грантових угод (міжнародного рівня), од./тис.грн	0	3/230,000
5.2.	Документально підтверджено використання результатів у практиці органів державної/місцевої влади, суспільних практиках тощо, од.	1	1
5.5.	Впроваджено у освітній процес ЗВО/НУ з відповідним підтвердженням, од.	1	1
5.6.	Інші варіанти впровадження, які не описані у пп. 5.1-5.5, од.	4	5
7.	Участь з оплатою у виконанні проєкту (штатних одиниць/осіб) згідно з Додатком 1:		
7.1.	Студентів (здобувачів вищої освіти I-II рівнів), шт.од./ осіб	3	5
7.2.	Аспірантів (здобувачів вищої освіти III рівня), шт.од./ осіб	2	3
7.3.	Молодих вчених, шт.од./ осіб	0	0

* - до показників/індикаторів таблиці п. 16 не можуть бути включені будь-які публікації (включно із співавторством), конференції, впровадження, охоронні документи на об'єкти права інтелектуальної власності тощо держав (їх представників), визнаних в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або держав, що не визнають тимчасово окуповані, починаючи з березня 2014 року, території України такими, що належать Україні.

17. Відхилення від запланованих показників/індикаторів, зазначених у п. 16:

Згідно запиту план не виконано:

- п.3.1, але за технічним завданням (зі змінами) не було конкретизовано виконання даного пункту за роками у зв'язку з війною. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук Семенова А.Ю. підготована і планується до захисту у першій половині 2024 році.

18. Вихідні дані щодо показників виконання відповідно до пунктів п. 16 з додаванням WEB-посилання (за наявності) на ресурси, де вони розміщені:

II.1.1

1. Kuzior A., Pakhnenko O., Tiutiunyk I., Lyeonov S. E-Governance in Smart Cities: Global Trends and Key Enablers. *Smart Cities*. 2023. 6. PP. 1663-1689. DOI: 10.3390/smartcities6040078. <https://www.mdpi.com/2624-6511/6/4/78> (**Scopus, Q1 та WoS**)
2. Kuzior , A., Zakharkina, L., Kubaščíkova, Z., Chentsov, V., Lyeonov, S. Insurance market transparency research trends: bibliometric analysis. *Insurance Markets and Companies*. 2023. 14(1). PP. 136-152. DOI: 10.21511/ins.14(1).2023.12. <https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/insurance-markets-and-companies/issue-426/insurance-market-transparency-research-trends-bibliometric-analysis> (**Scopus, Q3**)
3. Boiarko I., Hrytsenko L., Tverezovska O., Saltykova H., Kyrychenko K. War impact on the market value of the industrial complex enterprises of Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*. 2023. 20. PP. 328-341. DOI: 10.21511/imfi.20(1).2023.2 8
<https://www.businessperspectives.org/index.php/journals/investment-management-and-financial-innovations/issue-421/war-impact-on-the-market-value-of-the-industrial-complex-enterprises-of-ukraine> (**Scopus, Q4**)

II.1.3

4. Hrytsenko L., Zakharkina L., Zakharkin O., Novikov V., Hedegaard M. The influence of information transparency on the value indicators of securities during the crisis, taking into account the time horizon of investment. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. 2. PP. 88-98. DOI: 10.55643/fcaptp.2.49.2023.4011. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4011> (**Scopus та WoS**)
5. Hrytsenko L., Dekhtyar N., Pihul N., Deineka O., Derkach L., Chepurko I. Improving the methodology of comprehensive assessment of enterprise financial condition: calculation of the integral indicator. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. 5. PP. 173-189. DOI: 10.55643/fcaptp.5.52.2023.4134. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4134> (**Scopus та WoS**)
6. Zhuk I., Zakharkin O., Vishka I., Sharova S., Nabatova I. Mechanisms of Public Finance Digitalization and Methods of Implementing in the Public Administration System in Ukraine: European Experience. *Economic Affairs (New Delhi)*. 2023. 68. C. 1701-1712. DOI: 10.46852/0424-2513.3.2023.35. <https://ndpublisher.in/admin/issues/EAv68n4z9.pdf> (**Scopus**)

7. Kuzmenko H., Zakharkina L., Tranchenko O., Galenko O., Chuba N., Petrenko N., Kravchenko V. Implementation of information technologies in the international accounting system of fuel and energy sector enterprises. *E3S Web of Conferences*. 2023. 408. DOI: 10.1051/e3sconf/202340801022. https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2023/45/e3sconf_iscmee2023_01022.pdf (Scopus)

П. 1.4

8. Захаркіна Л. С., Олійник В. М., Чухно Р. Ю. Складові формування публічності та прозорості фінансів на регіональному рівні. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. 1(90). С. 30-36. DOI: 10.32782/2520-2200/2023-1-4. http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_90_2023_ukr/6.pdf
9. Захаркін О. О., Квілінський О. С., Чухно Р. Ю. Порівняльний аналіз рівня транспарентності бюджетного процесу в Україні та світі. *Причорноморські економічні студії*. 2023. 73. С. 183-188. DOI: 10.32782/bses.79-27. http://bses.in.ua/journals/2023/79_2023/29.pdf
10. Чухно Р.Ю. Транспарентність фінансових відносин як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємств. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. 8. DOI: 10.54929/2786-5738-2023-8-08-02. <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-8-08-02>
11. Рябушка, Л. Б., Павленко, І. М. Транспарентність та цифровізація фінансової безпеки публічного сектору економіки. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. 8. DOI: 10.54929/2786-5738-2023-8-08-04. <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-8-08-04>
12. Семенов А. Ю., Пахненко О. М., Шалда А. А. Необанки в Україні: особливості, тренди та перешкоди розвитку. *Modern Economics..* 2023. 39. С. 131-137. DOI: 10.31521/modecon.V39(2023)-20. <https://modecon.mnau.edu.ua/neobanks-in-ukraine-features-trends/>
13. Школьник І.О., Дзюба В.В. Транспарентність фінансової діяльності корпоративних підприємств. *Економіка та суспільство*. 2023. 55. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-55-36. <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2854>
14. Захаркін, О. О., Бойко, А. В., Сокол, Л. В. Цифрові технології та інструменти забезпечення фінансової безпеки бізнесу. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. 10. DOI: 10.54929/2786-5738-2023-10-08-02. <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-08-02>
15. Чухно, Р. Ю., Голик, А. О., Бардакова, В. В. Чинник фінансової транспарентності у вартісно-орієнтованому управлінні бізнесом. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. 10. DOI: 10.54929/2786-5738-2023-10-08-03. <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-08-03>
16. Захаркіна Л., Бойко А., Небаба Н., Чумаченко О., Шевченко В. Цифрові технології в системі забезпечення транспарентності корпоративних фінансів. *Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки*. 2023. 4. С. 298-304. DOI: 10.31891/2307-5740-2023-320-4-44. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=20548>

17. Захаркіна, Л. С., Рубанов, П. М., Марку, А. Г. Забезпечення принципів транспарентності публічних закупівель в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. 10. DOI: 10.54929/2786-5738-2023-10-08-06. <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-08-06>

II. 1.6

18. Захаркіна Л.С., Чухно Р.Ю. Транспарентність як механізм оптимізації фінансової діяльності підприємства. *Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / за заг. ред.: Л. Л. Гриценко: тези доповідей*. : Суми : Сумський державний університет, 2023. С. 57-60. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/93784/1/Zakharkina_financial_activity.pdf
19. Захаркіна Л.С., Микитченко А.В. Роль фінансової транспарентності у процесах інвестування: бібліометричний аналіз. *Актуальні проблеми фінансової системи України [Електронний ресурс]: матеріали XX міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів: тези доповідей*. : Черкаський державний технологічний університет, 23 листопада 2023 р. Черкаси, 2023. С. 46-49. <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/4607>
20. Захаркін О.О., Бойко А.В. Управління фінансовими ризиками бізнесу за допомогою цифрових технологій та інструментів. *Актуальні проблеми фінансової системи України [Електронний ресурс]: матеріали XX міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів і студентів: тези доповідей*. : Черкаський державний технологічний університет, 23 листопада 2023 р. Черкаси, 2023. С. 87-89. <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/4607>
21. Марку А.Г. Функціонування системи публічних закупівель в Україні в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (4-5 грудня 2023) / за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник: тези доповідей*. : Суми, Сумський державний університет, 2023. С. 55-57. (науковий керівник – Захаркіна Л.С.)

II. 1.7

22. Liudmyla Zakharkina, Denys Shevchenko, Anastasiia Mykhailovych, Maksym Hnenyk et al. Digital opportunities to ensure the transparency of financial relations in entrepreneurship: monograph edited by Liudmyla Zakharkina. Prague: «OKTAN PRINT», 2023. 106 p. DOI: 10.46489/dotettotf23-22. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/92634/1/Zakharkina_monogr.pdf

П.1.8

23. Захаркіна Людмила Сергіївна, Шевченко Денис Сергійович Вплив цифровізаційних процесів в економіці на реалізацію можливостей сучасного бізнесу. *Україна та світ під впливом викликів сьогодення*: Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. С. 57-65. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/92494>

П.2.1

24. Міжнародна науково-практична конференція «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії», м. Суми.
25. XX міжнародна науково-практична конференція молодих вчених, аспірантів і студентів «Актуальні проблеми фінансової системи України», 23.11.2023 р., м. Черкаси
26. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України», 4-5 грудня 2023 р., м. Суми.

П.4.5

27. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Науково-методичний підхід до визначення складових формування публічності та прозорості фінансів на регіональному рівні» № 121666 Україна / Захаркіна Л.С.; СумДУ; заяв. 2023-09-19; опубл. 2023-12-07
28. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Науково-методичний підхід до оцінювання рівня транспарентності бюджетного процесу» № 121665 Україна / Захаркін О.О.; СумДУ; заяв. 2023-09-19; опубл. 2023-12-07
29. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Науково-методичний підхід до визначення впливу інформаційної транспарентності на вартісні показники цінних паперів» № 121664 Україна / Захаркіна Л.С., Гриценко Л.Л., Захаркін О.О.; СумДУ; заяв. 2023-09-19; опубл. 2023-12-07
30. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір «Науково-методичний підхід до забезпечення фінансової безпеки публічного сектора економіки в умовах транспарентності та цифровізації системи публічних фінансів» № 121409 Україна / Захаркін О.О., Рябушка Л.Б.; СумДУ; заяв. 2023-09-19; опубл. 2023-12-01

П.5.1.1

31. Господарський договір "Вибір інструментів забезпечення транспарентності корпоративних фінансів з огляду на стимулювання інноваційного розвитку підприємства", № 53.18-2023.СП/01, 01.11.2023, ТОВ "ТЕХНОХІМ"

П.5.1.4

32. Практика ЄС щодо захисту у фінансовій системі від кіберзагроз ("EU Practices to protect the financial system against cyber threats"), проєкт 101085364-EU_PITCH-ER ASMUS-ЖМО-2022-HEI-T CH-RSCH (2022-2025). Грантова програма ЄС Еразмус+ напряму «Жан Моне»

33. Суспільно-орієнтоване навчання у закладах вищої освіти для відбудови України, проєкт 101128922 -ServU-Erasmus-EDU-2023 -СВНЕ (01.12.2023). Еразмус+
34. Співпраця Університет м. Ліверпуль-СумДУ для діджиталізації досліджень і цифрової трансформації України у межах міжнародної українсько-британської «Ініціативи Єднання» (1 липня – 31 серпня 2023).

П. 5.2

Одержані результати частково впроваджені у діяльність промислового підприємства ТОВ «Технохім».

П.5.5

Одержані результати частково впроваджені у навчальний процес, зокрема, при викладанні навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент» (акт впровадження від 06.12.2023)

П.5.6

Одержані результати частково впроваджені у навчальний процес, зокрема, при виконанні кваліфікаційних робіт бакалавра та магістра за спеціальностями «Фінанси, банківська справа та страхування» та «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»:

1) Чухно Руслана Юріївна, ЕН-92/3ф, тема «Транспарентність фінансових відносин як інструмент забезпечення ефективної діяльності підприємств», керівник Захаркіна Л.С.; 2) Масюк Єлизавета, ЕН-92/3ф, тема «Рейтингове оцінювання як транспарентний інструмент прийняття інвестиційних рішень в підприємстві», керівник Захаркіна Л.С.; 3) Микитченко Анна Володимирівна, Ф.мдн-21с, тема «Роль фінансової транспарентності в залученні інвестицій для післявоєнного відновлення інфраструктури», керівник Захаркіна Л.С.; 4) Марку Аліна Георгіївна, Ф.м-21, тема «Особливості функціонування системи публічних закупівель в умовах відновлення економіки та забезпеченні сталого розвитку», керівник Захаркіна Л.С.; 5) Бойко Артем Валерійович, Ф.мз-21с, тема «Цифрові технології та інструменти забезпечення фінансової безпеки бізнесу», керівник Захаркін О.О.

До звіту додаються електронні копії наукових публікацій, охоронних документів, інша наукова продукція (окрім матеріалів, які містять інформацію з обмеженим доступом) **(Додаток 2).**

19. Рішення вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради або іншого керівного (дорадчого) органу (за відсутності зазначеної ради) організації-виконавця проєкту щодо результатів розгляду проміжного звіту: **(Додаток 3).**

20. Анотація основних результатів звітної етапу проєкту **(Додаток 4).**

Додаток 1
до проміжного звіту

Перелік виконавців проекту з оплатою праці

Прізвище, ім'я, науковий ступінь, вчене звання <i>(особистий підпис, у разі необхідності)</i>	Основне місце роботи або здобуття освіти	Зазначити вік та наявність статусу молодого вченого (на момент подання звіту)	Посада за проектом (або договір ЦПХ) та роль у проекті (керівник, відповідальний виконавець, виконавець, студент, аспірант тощо)	Основні завдання у проекті (стисло зазначити функції)
Захаркіна Людмила Сергіївна, канд. екон. наук, доц.	Доцент кафедри фінансових технологій і підприємництва (ФТП)	<i>38 років</i>	Керівник проекту, провідний науковий співробітник	Постановка задач, керівництво виконанням, аналіз результатів, висновки, написання наукових публікацій
Рубанов Павло Миколайович, д-р екон. наук, доц.	доцент кафедри ФТП	<i>51 рік</i>	Відповідальний виконавець, старший науковий співробітник	Опрацювання інформаційно-аналітичного матеріалу, проведення досліджень, написання звіту та наукових публікацій
Школьник Інна Олександрівна, д-р екон. наук, проф.	проректорка з науково-педагогічної роботи	<i>51 рік</i>	Виконавець, старший науковий співробітник	Опрацювання інформаційно-аналітичного матеріалу, проведення досліджень, написання звіту та наукових публікацій
Квілінський Олексій Станіславович, д-р екон. наук, без звання	професор кафедри маркетингу	<i>45 років</i>	Виконавець, договір ЦПХ	Опрацювання інформаційно-аналітичного матеріалу, проведення досліджень, написання звіту та наукових публікацій
Захаркін Олексій Олександрович, д-р екон. наук, проф.	доцент кафедри ФТП	<i>50 років</i>	Виконавець, провідний науковий співробітник	Опрацювання інформаційно-аналітичного матеріалу, проведення досліджень, написання звіту та наукових публікацій
Гриценко Лариса Леонідівна, д-р екон. наук, проф.	завідувачка кафедри ФТП	<i>47 років</i>	Виконавець, договір ЦПХ	Дослідження впливу інформаційної прозорості на вартісні показники цінних паперів

Прізвище, ім'я, науковий ступінь, вчене звання (особистий підпис, у разі необхідності)	Основне місце роботи або здобуття освіти	Зазначити вік та наявність статусу молодого вченого (на момент подання звіту)	Посада за проектом (або договір ЦПХ) та роль у проекті (керівник, відповідальний виконавець, виконавець, студент, аспірант тощо)	Основні завдання у проекті (стисло зазначити функції)
Пахненко Олена Михайлівна, канд. екон. наук, доц.	доцент кафедри ФТП	36 років	Виконавець, договір ЦПХ	Дослідження соціально-економічних та інформаційних чинників розвитку електронного урядування у smart містах
Семенов Андрій Юрійович, канд. екон. наук, доц.	доцент кафедри ФТП	37 років	Виконавець, договір ЦПХ	Дослідження інформаційної прозорості необанків в Україні
Рябушка Людмила Борисівна, канд. екон. наук, доц.	доцент кафедри ФТП	48 років	Виконавець, договір ЦПХ	Дослідження доцільності формування фінансової безпеки публічного сектору економіки на засадах прозорості та публічності системи державних фінансів
Чухно Руслана Юріївна	студентка кафедри ФТП	21 рік	Студент, договір ЦПХ	Проведення порівняльного аналізу рівня прозорості бюджетного процесу в Україні та світі
Масюк Єлизавета Олександрівна	студентка кафедри ФТП	21 рік	Студент, договір ЦПХ	Дослідження рейтингових показників як прозорості інструменту оцінювання інвестиційної привабливості країни
Сокол Людмила Віталіївна	студентка кафедри ФТП	19 років	Студент, договір ЦПХ	Дослідження дії інформаційної прозорості на процес функціонування фірм, а також аспектів підвищення інформаційної прозорості їх діяльності
Голик Аліна Олександрівна	студентка кафедри ФТП	18 років	Студент, договір ЦПХ	Дослідження ролі прозорості фінансової звітності як фактору інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання

Прізвище, ім'я, науковий ступінь, вчене звання (особистий підпис, у разі необхідності)	Основне місце роботи або здобуття освіти	Зазначити вік та наявність статусу молодого вченого (на момент подання звіту)	Посада за проектом (або договір ЦПХ) та роль у проекті (керівник, відповідальний виконавець, виконавець, студент, аспірант тощо)	Основні завдання у проекті (стисло зазначити функції)
Бардакова Віра Володимирівна	студентка кафедри ФТП	18 років	Студент, договір ЦПХ	Дослідження ролі прозорості фінансової звітності як фактору інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання
Охрімчук Євгеній Ігорович	аспірант кафедри ФТП СумДУ	26 років	Лаборант	Опрацювання інформаційно-аналітичного матеріалу, проведення досліджень, написання звіту та наукових публікацій
Дзюба Вікторія Віталіївна	аспірантка кафедри ФТП СумДУ	54 роки	Аспірант, договір ЦПХ	Дослідження доцільності використання інструментів прозорості фінансово-економічних відносин у сфері корпоративних фінансів, зокрема, у процесі формування та оптимізації структури капіталу корпоративних підприємств
Чорна Світлана Вікторівна	аспірантка кафедри управління СумДУ	27 років	Аспірант, договір ЦПХ	Дослідження впливу рівня цифровізації фінансово-економічних відносин на фінансову безпеку національної економіки

Додаток 2
до проміжного звіту

Копії наукових публікацій, охоронних документів, іншої друкованої наукової продукції

Додаток 3
до проміжного звіту

Копія витягу з протоколу засідання відповідної ради (органу) щодо результатів розгляду проміжного звіту

Анотація основних результатів звітнього етапу проєкту

НДР «Цифровізація та прозорість публічних, корпоративних та особистих фінансів: вплив на інноваційний розвиток та національну безпеку», № ДР 0122U000774. Науковий керівник – к-т екон. наук, доцентка Захаркіна Л.С.

Обсяг фінансування на повний період 1316,3 тис. грн, у т.ч. на 2023 рік – 298,080 тис. грн.

Науковий результат.

Під час виконання НДР були одержані такі **нові наукові результати**:

1. Розроблено методологічні основи забезпечення прозорості публічних, корпоративних та особистих фінансів в умовах цифровізації (ідентифіковано цілі; формалізовано набір інструментів забезпечення прозорості на всіх рівнях; обрано індикатори для вимірювання рівня прозорості на всіх рівнях) з огляду на стимулювання інноваційного розвитку та зменшення загроз національній безпеці.

2. Оцінено короткострокові та довгострокові ефекти впливу запровадження інструментів забезпечення прозорості на окремих рівнях фінансів на зміну рівня національної безпеки та інноваційного розвитку. Досліджено місце факторів цифровізації та прозорості фінансів серед ключових чинників електронного урядування на регіональному рівні; вартісно-орієнтованого управління на корпоративному рівні.

3. Ідентифіковано та систематизовано можливості виникнення міжрівневої дифузії прозорості фінансів в умовах цифровізації з виокремленням мультиплексивних ефектів. Було встановлено, що мультиплексивні ефекти прозорості фінансів значно підвищують здатність підприємств до стратегічного планування та ризик-менеджменту, що обумовлено поліпшенням якості доступних фінансових даних.

4. Сформовано концептуальні засади забезпечення прозорості фінансів на всіх рівнях з максимізацією мультиплексивних ефектів її мультирівневого, синергетичного впливу на національну безпеку та інноваційний розвиток. Результати показали, що синергетичний вплив прозорості фінансів сприяє інноваційному розвитку, оскільки чіткість фінансової інформації стимулює інвестиційну активність та сприяє впровадженню нових технологій.

Практична значимість отриманих результатів. Одержані у роботі результати дозволяють значно підвищити рівень прозорості фінансових операцій на всіх рівнях, що дозволяє державним відомствам, установам та суб'єктам господарювання ефективніше керувати ризиками та забезпечувати більшу фінансову стабільність. Використання цифровізації для підвищення прозорості фінансів сприяє розвитку більш гнучких і адаптивних стратегій управління фінансами, що є критично важливим для стимулювання інноваційного розвитку та підвищення національної безпеки. За тематикою проєкту виконується 3 гранти Еразмус+. Результати НДР частково використані при виконанні господарчого договору на замовлення промислового підприємства ТОВ «Технохім». Одержані результати частково впроваджені у навчальний процес, зокрема, при викладанні навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент»; виконанні кваліфікаційних робіт бакалавра та магістра за спеціальностями «Фінанси, банківська справа та страхування» та «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»; у діяльність промислового підприємства ТОВ «Технохім».

Оприлюднення і апробація результатів. За результатами НДР у 2023 рр. було опубліковано 16 наукових статей, у т.ч. 6 статей у журналах, що індексується БД Scopus та/або WoS (1 стаття у журналі з кuartилем Q1), 10 статей у фахових виданнях України; 1 монографія англійською мовою, 1 розділ монографії українською мовою, 1 публікація у матеріалах конференції, що індексується БД Scopus. Отримано 4 свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір. Виконавцем НДР підготовлено дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук.

Abstract of the main results of the reporting stage of the project

Scientific research work "**Digitalization and transparency of public, corporate and personal finance: the impact on innovation development and national security**" No. 0122U000774.

Academic supervisor PhD., Associate Professor Liudmyla Zakharkina

The amount of funding for 2023 is UAH 298,080.

The following new scientific results were obtained during the SRW implementation:

1. The methodological foundations for ensuring the transparency of public, corporate, and personal finances in conditions of digitalization have been developed (goals have been identified; a set of tools for ensuring transparency at all levels has been formalized; indicators have been chosen for measuring the level of transparency at all levels) to stimulate innovative development and reduce threats to national security.

2. The short-term and long-term effects of introducing transparency tools at individual finance levels on changes in national security and innovative development were evaluated. The place of digitization and transparency of finances among the key factors of electronic governance at the regional level and value-oriented management at the corporate level was studied.

3. Identified and systematized the possibilities of the emergence of interlevel diffusion of financial transparency in the conditions of digitalization with the isolation of multiplex effects. It was established that the multiple effects of financial transparency significantly increase enterprises' ability for strategic planning and risk management due to the improvement of the quality of available financial data.

4. The conceptual principles of ensuring the transparency of finances at all levels and maximization of the multiplex effects of its multi-level, synergistic influence on national security and innovative development have been formed. The results showed that the synergistic effect of financial transparency promotes innovative development, as the clarity of financial information stimulates investment activity and promotes the introduction of new technologies.

Practical value of the obtained results. The results obtained in the work make it possible to significantly increase the transparency of financial transactions at all levels, allowing state departments, institutions, and business entities to manage risks more effectively and ensure more excellent financial stability. Using digitization to increase financial transparency promotes more flexible and adaptive financial management strategies, critical for stimulating innovative development and enhancing national security. To implement 3 Erasmus+ grants on the subject of the project. The results of the NDR were partially used in executing the economic contract on the order of the industrial enterprise "TECHNOCHIM" LLC. The obtained results are partially implemented in the educational process, in particular, when teaching the educational discipline "Budget Management"; performance of bachelor's and master's qualification works in the specialties "Finance, banking and insurance" and "Entrepreneurship, trade, and exchange activity"; in the activities of the industrial enterprise "TECHNOCHIM" LLC.

Publication and approval of results. According to the SRW results in 2023 16 scientific articles were published, including 6 articles in journals indexed by the Scopus and/or WoS databases (1 article in a journal with quartile Q1), 10 articles in professional publications of Ukraine; 1 monograph in English, 1 section of the monograph in Ukrainian, 1 publication in the conference proceedings indexed in the Scopus database. Received four certificates of copyright registration for the work. The performer of the SRW prepared a dissertation for obtaining the scientific degree of Doctor of Economic Sciences.